

KOMISIJA PROTI PORTUGALSKI
SODBA SODIŠČA (četrti senat)
z dne 10. septembra 2009 *

V zadevi C-457/07,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 228 ES, vložene
9. oktobra 2007,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata S. Pardo Quintillán in P. Guerra
e Andrade, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka,

proti

Portugalski republiki, ki jo zastopa L. Inês Fernandes, zastopnik, skupaj z N. Ruizom
in C. Farinhasom, odvetnikoma,

tožena stranka,

* Jezik postopka: portugalsčina.

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi K. Lenaerts (poročevalec), predsednik senata, T. von Danwitz, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, E. Juhász in G. Arestis, sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 7. maja 2009,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo predlaga Sodišču, naj:
 - ugotovi, da Portugalska republika s tem, da ni sprejela ukrepov, potrebnih za izvršitev sodbe z dne 10. novembra 2005 v zadevi Komisija proti Portugalski (C-432/03, ZOdl., str. I-9665), ni izpolnila obveznosti iz člena 228(1) ES;

- Portugalski republiki naloži, naj ji plača denarno kazen 34.542 EUR za vsak dan zamude pri izvršitvi zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski, in sicer od razglasitve te sodbe do izvršitve navedene sodbe Komisija proti Portugalski;

- Portugalski republiki naloži, naj ji plača pavšalni znesek 6060 EUR, pomnožen s številom dni od razglasitve zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski do dne, ko se bo država članica uskladila z navedeno sodbo, oziroma do razglasitve te sodbe, in

- Portugalski republiki naloži plačilo stroškov.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- ² Na podlagi člena 2(1) Direktive Sveta 89/106/EGS z dne 21. decembra 1988 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic, ki se nanašajo na gradbene proizvode (UL 1989, L 40, str. 12), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 93/68/EGS z dne 22. julija 1993 (UL L 220, str. 1, v nadaljevanju: Direktiva 89/106), države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se smejo „gradbeni proizvodi“ v smislu Direktive 89/106 dati v promet le, če ustrezajo taki predvideni uporabi, torej imajo take lastnosti, da objekti, v katere bodo ti proizvodi vgrajeni ali napeljeni, v njih sestavljeni ali nanje naneseni, če so pravilno projektirani in grajeni, izpolnjujejo bistvene zahteve iz člena 3, kadar in če so ti objekti predmet predpisov, ki vsebujejo take zahteve.

3 Člen 3(1) Direktive 89/106 določa, da so te bistvene zahteve v obliki ciljev določene v Prilogi I k tej direktivi. Navedene zahteve se nanašajo na nekatere značilnosti objektov glede mehanske odpornosti in stabilnosti, varnosti pri požaru, higiene, zdravja in okolja, varnosti pri uporabi, zaščite pred hrupom, varčevanja z energijo in ohranjanja toplote.

4 Člen 4(2) navedene direktive določa, da države članice izhajajo iz domneve, da so proizvodi ustrezni za predvideno uporabo, če omogočajo, da objekti, v katerih so uporabljeni, izpolnjujejo iste bistvene zahteve, če imajo ti proizvodi oznako „ES“, ki izkazuje, da so proizvodi skladni z ustreznimi nacionalnimi standardi, ki prenašajo usklajene standarde, z evropskim tehničnim soglasjem oziroma z nacionalnimi tehničnimi specifikacijami, za katere se domneva, da so usklajene s temi bistvenimi zahtevami.

5 Člen 16(1) te direktive določa:

„Če za proizvod ni tehničnih specifikacij, opredeljenih v členu 4, namembna država članica na zahtevo v posamičnih primerih šteje, da je proizvod skladen z veljavnimi nacionalnimi določbami, če so to potrdili preskusi in preverjanje, ki jih je odobreni organ v državi članici proizvajalki izvedel v skladu z veljavnimi metodami namembne države članice ali z metodami, ki jih ta država članica priznava za enakovredne.“

6 Na podlagi člena 1 Odločbe št. 3052/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 1995 o vzpostavitvi postopka izmenjave informacij o nacionalnih ukrepih, ki odstopajo od načela prostega pretoka blaga v Skupnosti (UL L 321, str. 1) države članice uradno obvestijo Komisijo o vsakem ukrepu, ki preprečuje prosti pretok oziroma dajanje v promet modela ali tipa izdelka, ki je zakonito izdelan ali dan v promet v drugi državi članici, če je posredni ali neposredni učinek tega ukrepa splošna prepoved blaga, zavrnitev dovoljenja za dajanje blaga v promet, spreminjanje modela ali tipa zadevnega izdelka pred njegovim dajanjem v promet ali nadaljnjim trgovanjem z njim

oziroma umik blaga s trga. Na podlagi člena 4(2) Odločbe št. 3052/95 mora biti to uradno obvestilo predloženo v 45 dneh od datuma sprejetja navedenega ukrepa.

- 7 Februarja 2004 je bilo sprejetih več evropskih standardov glede tehničnih specifikacij za polietilenske cevi PEX.

Nacionalna ureditev

- 8 Na podlagi člena 17 splošne uredbe za mestne gradnje (Regulamento Geral das Edificações Urbanas), sprejete z uredbo-zakonom št. 38/382 z dne 7. avgusta 1951 (*Diário do Governo*, serija I, št. 166, z dne 7. avgusta 1951, v nadaljevanju: RGEU) v različici, ki je veljala pred razglasitvijo zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski, je za uporabo novih materialov ali postopkov gradnje, za katere ne obstajajo uradne specifikacije niti zadostna praksa uporabe, predpisana pridobitev predhodnega mnenja Laboratório Nacional de Engenharia Civil (nacionalnega laboratorija za nizke gradnje ministrstva za javna dela, v nadaljevanju: LNEC).
- 9 Na podlagi odlokov ministrstva za javna dela z dne 2. novembra 1970 (*Diário do Governo*, serija II, št. 261, z dne 10. novembra 1970) in z dne 7. aprila 1971 (*Diário do Governo*, serija II, št. 91, z dne 19. aprila 1971) se lahko v vodovodnem omrežju uporabljajo le plastični materiali, ki jih je odobril LNEC.
- 10 Direktiva 89/106 je bila prenesena v portugalsko pravo z uredbo-zakonom št. 113/93 z dne 10. aprila 1993 (*Diário da República*, serija I A, št. 84, z dne 10. aprila 1993).

- 11 Člen 9(2) uredbe-zakona št. 113/93, kakor je bil spremenjen z uredbo-zakonom št. 139/95 z dne 14. junija 1995 (*Diário da República*, serija I A, št. 136, z dne 14. junija 1995) in z uredbo-zakonom št. 374/98 z dne 24. novembra 1998 (*Diário da República*, serija I A, št. 272, z dne 24. novembra 1998) je določal, da na zahtevo proizvajalca s sedežem v državi članici ali njegovega pooblaščenca, v konkretnih primerih in če ni tehničnih specifikacij, proizvodi štejejo za skladne z nacionalnimi določbami, sprejetimi skladno s Pogodbo ES, če zadostijo preizkusom in preverjanjem – ki jih opravi organ, ki ga je pooblastila država članica – ali je proizvodnja v skladu z metodami, ki veljajo na Portugalskem oziroma jih je Instituto Português da Qualidade (portugalski inštitut za kakovost, v nadaljevanju: IPG) priznal kot enakovredne.

Zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski in njeno dejansko stanje

- 12 Komisija je leta 2000 prejela pritožbo, ki jo je vložilo portugalsko podjetje, ki mu je bila zavrnjena izdaja dovoljenja, potrebnega za vgradnjo iz Italije in Španije uvoženih polietilenskih cevi PEX v cevovodni sistem zgradbe, in sicer zato, ker teh cevi ni odobril LNEC. Ko je to podjetje pri tem laboratoriju vložilo zahtevo za potrditev enakovrednosti tujih potrdil, ki jih je imelo, je LNEC zadevno podjetje obvestil o zavrnitvi njegove zahteve za potrditev enakovrednosti potrdila, ki ga je izdal Istituto Italiano dei Plastici (v nadaljevanju: IIP), ker zadnjega ni med organi, ki so člani Evropske zveze za tehnična soglasja v gradbeništvu, niti med drugimi organi, s katerimi je LNEC sklenil dogovor o sodelovanju.
- 13 Komisija je, potem ko je na Republiko Portugalsko naslovila pisni opomin in potem še obrazloženo mnenje, vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti, v kateri je navedla, da ta država članica s tem, da je na podlagi člena 17 RGEU za polietilenske cevi, uvožene iz drugih držav članic, zahtevala postopek odobritve, ne da bi se upoštevala odobritvena potrdila, ki so jih izdale te druge države članice, in s tem, da o tem ukrepu ni obvestila Komisije, ni izpolnila obveznosti iz členov 28 ES in 30 ES ter členov 1 in 4(2) Odločbe št. 3052/95.

- 14 V točki 33 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski je Sodišče najprej opozorilo, da obravnavane cevi niso predmet ne usklajenega standarda, ne evropskega tehničnega soglasja, ne na ravni Skupnosti priznane nacionalne tehnične specifikacije v smislu člena 4(2) Direktive 89/106.
- 15 Sodišče je nato presodilo, da iz člena 6(2) Direktive 89/106 – na podlagi katerega države članice dovolijo dajanje proizvodov na trg na svojem ozemlju, če ti izpolnjujejo pogoje iz nacionalnih določb, skladnih s Pogodbo ES – izhaja, da ta direktiva potrjuje, da lahko država članica za dajanje na trg – na svojem ozemlju – gradbenega proizvoda, ki nima na ravni Skupnosti usklajene ali priznane tehnične specifikacije, določi samo nacionalne določbe, ki so v skladu z obveznostmi, ki jih določa Pogodba, zlasti z načelom prostega pretoka blaga iz členov 28 ES in 30 ES (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točki 34 in 35).
- 16 V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da se z zahtevo po predhodni odobritvi proizvoda, s katero se potrdi njegova ustreznost za določeno uporabo, in v tem okviru tudi z zavrnitvijo priznanja enakovrednosti potrdil, ki so bila izdana v drugi državi članici, omejuje dostop do trga države članice uvoznice in ju je torej treba šteti za ukrep, ki ima enak učinek kot količinska omejitev uvoza v smislu člena 28 ES (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točka 41).
- 17 Glede vprašanja, ali je ukrep, kot je člen 17 RGEU, sorazmeren s svojim ciljem varovanja zdravja in življenja oseb, je Sodišče že odločilo, da so organi držav članic – čeprav lahko država članica prosto odloča o tem, ali bo za proizvod, ki je že bil predmet odobritve v drugi državi članici, določila izvedbo novega postopka preverjanja in odobritve – dolžni prispevati k poenostavljanju preverjanj v trgovini znotraj Skupnosti. Iz navedenega izhaja da – če to ni potrebno – nimajo pravice zahtevati tehničnih ali kemičnih analiz ali laboratorijskih poskusov, kadar so bile enake analize in poskusi že opravljeni v drugi državi članici in imajo ti organi na voljo njihove rezultate oziroma lahko zahtevajo njihovo predložitev (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točka 46).

18 Sodišče je presodilo – potem ko je opozorilo, da strogo upoštevanje te obveznosti zahteva dejavno ravnanje nacionalnih organov, ki jim je bila predložena zahteva za odobritev proizvoda oziroma v tem okviru priznanje enakovrednosti potrdila, ki ga je izdal odobritveni organ druge države članice – da je v obravnavanem primeru LNEC zavrnil priznanje enakovrednosti potrdila, ki ga je izdal IIP, ne da bi od zadevnega podjetja zahteval informacije, ki so mu bile na voljo in ki bi LNEC omogočile presojo potrdila, ki ga je izdal IIP, niti se za pridobitev takih informacij ni obrnil na IIP (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točki 47 in 48).

19 V teh okoliščinah je Sodišče ugotovilo, da portugalski organi s tem, da so na podlagi člena 17 RGEU za uporabo zadevnega proizvoda določili postopek odobritve tipa, ne da bi v tem okviru upoštevali potrdilo, ki ga je izdal organ za odobritev tipov druge države članice, in ne da bi od zadevnega podjetja ali od navedenega organa zahtevali potrebne informacije, niso izpolnili obveznosti glede sodelovanja, ki v okoliščinah zahteve za odobritev proizvoda, uvoženega iz druge države članice, izhaja iz členov 28 ES in 30 ES (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točka 49).

20 Glede konkretnih zahtev, ki naj bi bile na Portugalskem določene za odobritev zadevnih cevi, je Sodišče opozorilo, da bi morala ureditev za izdajo predhodnega upravnega dovoljenja – da bi bila upravičena, tudi če je v nasprotju s temeljnimi svoboščinami – temeljiti na objektivnih, nediskriminatornih in vnaprej znanih merilih, in sicer tako, da se postavijo meje za njeno izvajanje, da se diskrecijska pravica nacionalnih organov ne bi izvajala arbitrarno (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točka 50).

21 Sodišče je v tem primeru menilo, da člen 17 RGEU ne izpolnjuje teh zahtev, ker je z njim določeno le to, da je za uporabo novih materialov ali gradbenih postopkov, za katere ni uradnih specifikacij niti zadostne praktične uporabe, potrebno predhodno mnenje LNEC (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točka 51).

- 22 Sodišče je iz tega sklepalo, da portugalska ureditev, ker za zadevne cevi določa tak postopek odobritve tipa, kot je določen v členu 17 RGEU, torej ne spoštuje načela sorazmernosti in je zato v nasprotju s členoma 28 ES in 30 ES (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točka 52).
- 23 Ker so odločbe portugalskih organov na podlagi RGEU in odlokov ministrstva z dne 2. novembra 1970 in z dne 7. aprila 1971 imele učinek dejanske prepovedi uporabe obravnavanih cevi in ker je bilo zato treba šteti, da zanje velja člen 1 Odločbe št. 3052/95, pri čemer pa o njih niso uradno obvestili Komisije, je Sodišče ugotovilo, da je Portugalska republika kršila obveznosti tudi iz te odločbe (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točki 58 in 60).
- 24 Zato je Sodišče v izreku zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski izjavilo, da je Portugalska republika s tem, da v postopku odobritve polietilenskih cevi, uvoženih iz drugih držav članic, na podlagi člena 17 RGEU, ni upoštevala potrdil o odobritvi tipa, izdanih v drugih državah članicah, in s tem, da Komisije Evropskih skupnosti ni obvestila o takem ukrepu, ni izpolnila obveznosti iz členov 28 ES in 30 ES ter iz členov 1 in 4(2) Odločbe št. 3052/95.

Dejansko stanje obravnavane zadeve

- 25 Portugalski organi so 10. januarja 2006 obvestili Komisijo, da je ministrstvo za javna dela, transport in komunikacije 23. decembra 2005 sprejelo odlok št. 1726/2006, s katerim je razveljavilo odloka z dne 2. novembra 1970 in 7. aprila 1971 (*Diário da República*, serija II, št. 16, z dne 23. januarja 2006).

26 Odlok št. 1726/2006 je v točkah 2 in 3 določal, da bi pooblaščen organi za sisteme plastičnih cevi za dobavo pitne vode, za katere veljajo evropski standardi, ki jih je sprejela Portugalska, morali izdati potrdila, da izpolnjujejo bistvene zahteve. Na podlagi točke 3 tega odloka so bila skladno s členom 9(2) uredbe-zakona št. 113/93 priznana potrdila o skladnosti, izdana v drugi državi članici. Iz točk 4 in 5 navedenega odloka izhaja, da bi ob neobstoju evropskih standardov, sprejetih na Portugalskem, LNEC moral odobriti proizvode, pri čemer bi se lahko na predlog subjekta, ki prosi za odobritev, in v skladu s členom 9(2) uredbe-zakona št. 113/93, upoštevali preizkusi in preverjanja, opravljeni v drugi državi članici.

27 Komisija je s pisnim opominom z dne 4. julija 2006 seznanila portugalske organe, da naj odlok št. 1726/2006 ne bi zagotavljal popolne izvršitve zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski. Prvič, ker je odlok v hierarhiji norm nižje od uredbe-zakona, naj odlok št. 1726/2006 ne bi razveljavil člena 17 RGEU, ki naj bi še naprej določal, da je za uporabo nekaterih materialov potrebno predhodno mnenje LNEC, ne da bi določal upoštevanje preizkusov in preverjanj, opravljenih v drugih državah članicah. Poleg tega naj se ta odlok v ničemer ne bi skliceval na člen 17 RGEU. Drugič, v tem odloku naj bi bili navedeni le vodovodni sistemi, za katere veljajo evropski standardi, popolnoma pa naj bi bile spregledane izolirane cevi. Poleg tega naj bi odlok št. 1726/2006 glede postopka odobritve vodovodnih sistemov, za katere ne veljajo evropski standardi, določal, da se preizkusi in preverjanja, opravljeni v drugi državi članici, lahko upoštevajo, vendar naj v zvezi s tem ne bi določal nobene obveznosti. Tretjič, portugalski organi naj ne bi sporočili ukrepov, sprejetih glede gospodarskih subjektov, ki jih zadeva nacionalna zakonodaja, kar je Sodišče štelo za kršitev členov 28 ES in 30 ES.

28 Komisija je 18. oktobra 2006 – ker je menila, da so očitki, navedeni v pisnem opominu, še vedno aktualni – Portugalski republiki poslala obrazloženo mnenje, s katerim jo je pozvala, naj najpozneje do 18. decembra 2006 sprejme ukrepe, potrebne za zagotovitev izvršitve zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski.

- 29 Portugalska republika je na omenjeno obrazloženo mnenje odgovorila z dopisom z dne 12. januarja 2007, s katerim je Komisijo obvestila, da je medtem jasneje uredila določbe, ki se uporabljajo.
- 30 Najprej, odlok št. 1726/2006 naj bi bil razveljavljen z odlokom ministrstva za javna dela, transport in komunikacije št. 19563/2006 z dne 4. septembra 2006 (*Diário da República*, serija II, št. 185, z dne 25. septembra 2006), ki naj bi se s tem, da je poleg odobritve cevovodov pokrival tudi odobritev cevi in sestavnih delov, jasno skliceval na člen 17 RGEU in naj bi izrecno določal obveznost upoštevanja preizkusov in preverjanj, opravljenih v drugih državah članicah.
- 31 Dalje, z uredbo-zakonom št. 4/2007 z dne 8. januarja 2007 (*Diário da República*, serija I, št. 5, z dne 8. januarja 2007) naj bi bil spremenjen člen 9 uredbe-zakona št. 113/93, tako da bi se zagotovilo vzajemno priznavanje potrdil o skladnosti – preizkusov in preverjanj – med državami članicami, zlasti za namene postopka odobritve.
- 32 Portugalski organi so glede člena 17 RGEU pojasnili, da je treba to določbo v vsakem primeru razlagati v skladu z odlokom št. 19563/2006 in načelom vzajemnega priznavanja, ki je določeno v členu 9(2) uredbe-zakona št. 113/93, ki naj bi v celoti zagotavljal sodelovanje med nacionalnimi organi. Ti organi so še navedli, da so bile opravljene potrebne preiskave in da ni bilo ugotovljeno, da bi LNEC kakor koli napačno uporabil člen 17 RGEU. Nazadnje, če bi od sprejetja evropskih standardov februarja 2004 nujnost odobritve tipa plastičnih cevi in dodatkov postala izjemna, bi LNEC razveljavil vse dokumente o odobritvi tipa v zvezi s plastičnimi cevovodi, za katere veljajo ti standardi.
- 33 Portugalski organi so z dopisom z dne 17. avgusta 2007 obvestili Komisijo o sprejetju uredbe-zakona št. 290/2007 z istega dne (*Diário da República*, serija I, št. 128, z dne

17. avgusta 2007), ki je začela veljati 18. avgusta 2007, s katero je bil spremenjen člen 17 RGEU, tako da mu je bil dodan en odstavek, na podlagi katerega mora LNEC pri odobritvi tipa upoštevati preizkuse in preverjanja, opravljene v drugi državi članici.

- 34 Ker Komisija ni bila zadovoljna z odgovorom portugalskih organov na obrazloženo mnenje, je vložila to tožbo.

Razvoj zadeve med postopkom pred Sodiščem

- 35 Portugalska republika je marca 2008 obvestila Sodišče o sprejetju uredbe-zakona št. 50/2008 z dne 19. marca 2008 (*Diário da República*, serija I, št. 56, z dne 19. marca 2008), ki je začela veljati 20. marca 2008 in s katero je bil člen 17 RGEU spremenjen s temi določbami:

„1. Zgradbe morajo biti zgrajene in prenovljene tako, da zagotavljajo, da so izpolnjene bistvene zahteve glede mehanske odpornosti in stabilnosti, varnosti pri požaru, higiene, zdravja in okolja, varnosti pri uporabi, zaščite pred hrupom, varčevanja z energijo in ohranjanja toplote ter druge zahteve, določene v tej ureditvi oziroma v posebni zakonodaji, zlasti funkcionalnost, trajnost in druge.

2. Glede kakovosti, vrste in načina uporabe materialov, uporabljenih pri gradnji novih zgradb in prenovi, je treba upoštevati pravila gradnje in veljavne predpise, tako da se zagotovi, da zgradbe izpolnjujejo pogoje in zahteve, navedene v odstavku 1, skladno s tehničnimi specifikacijami izvedbenega načrta.

3. V novih zgradbah ali pri prenovitvah se morajo na podlagi veljavne zakonodaje uporabljati gradbeni proizvodi, ki imajo ustrezno oznako „ES“ oziroma če ni oznake – razen v primeru vzajemnega priznavanja – potrdilo o skladnosti s tehničnimi specifikacijami, ki veljajo na Portugalskem.

4. Vsak zainteresiran subjekt lahko zahteva potrdilo o skladnosti s tehničnimi specifikacijami, ki veljajo na Portugalskem, pri čemer je treba v ta namen vedno upoštevati potrdila o skladnosti s tehničnimi specifikacijami, ki veljajo v vsaki državi članici Evropske unije, Turčiji ali državi podpisnici Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ter pozitivne rezultate preverjanj in preizkusov, opravljenih v državi proizvodnje pod pogoji, določenimi v členu 9(2) uredbe-zakona št. 113/93 z dne 10. aprila 1993.

5. Če gradbeni proizvodi ne izpolnjujejo nobenega od pogojev, določenih v odstavku 3, in če njihova uporaba v novih zgradbah ali prenovitvah lahko ogrozi izpolnjevanje bistvenih zahtev, navedenih v odstavku 1, je za to uporabo potrebna potrditev [LNEC], pri čemer jih mora ta potrditi, če imajo ti proizvodi potrdilo o skladnosti, ki ga je izdal organ, ki ga je pooblastila država članica Evropske unije, Turčija ali država podpisnica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, in ki ustrezno potrjuje, da so navedene zahteve izpolnjene.

6. Odobritev tipa, določeno v prejšnji točki, lahko zahteva vsak zainteresirani subjekt, s tem da mora [LNEC] vsakokrat upoštevati pod pogoji, določenimi v členu 9(2) uredbe-zakona št. 113/93 z dne 10. aprila 1993, izdana potrdila o skladnosti ter preizkuse in preverjanja, ki jih je opravil pooblaščen organ v državi članici Evropske unije, Turčiji ali državi podpisnici Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, in sodelovati s temi organi za pridobitev in preučitev njihovih rezultatov.

7. [LNEC] mora podati utemeljene razloge za to, da se ponovno opravi kateri koli od preizkusov in preverjanj, navedenih v odstavkih 4 in 6.

8. Odobritve tipa se dodelijo, če se izkaže, da so izpolnjeni pogoji iz Priloge I k uredbi-zakonu št. 113/93 z dne 10. aprila 1993.“

³⁶ Komisija je na obravnavi pred Sodiščem navedla, da ugotavlja, da je navedena uredba-zakon od začetka veljavnosti zagotavljala popolno izvršitev zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski.

³⁷ Zato je Komisija opustila svojo zahtevo za določitev denarne kazni. Ohranila pa je zahtevo za plačilo pavšalnega zneska.

Tožba

³⁸ Čeprav člen 228 ES ne določa roka, v katerem je treba izvršiti sodbo Sodišča, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da interes takojšnje in enotne uporabe prava Skupnosti zahteva, da se ta izvršitev začne takoj in se čim prej konča (glej zlasti sodbo z dne 9. decembra 2008 v zadevi Komisija proti Franciji, C-121/07, ZOdl., str. I-9159, točka 21 in navedena sodna praksa).

³⁹ Poleg tega je datum, po katerem se presoja neizpolnitev obveznosti na podlagi člena 228 ES, datum izteka roka, ki je določen v obrazloženem mnenju, izdanem na podlagi te

določbe (glej zlasti sodbo z dne 4. junija 2009 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-109/08, ZOdl., str. I-4657, točka 15 in navedena sodna praksa).

40 Treba je torej preizkusiti, ali – kot zatrjuje Komisija – Portugalska republika na dan izteka dvomesečnega roka, določenega v obrazloženem mnenju, in sicer 18. decembra 2006, še vedno ni zagotovila izvršitve zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski.

41 Komisija namreč meni, da Portugalska republika do sprejetja uredbe-zakona št. 50/2008 ni sprejela ukrepov, potrebnih za izvršitev zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski.

42 Komisija v tem okviru navaja prvi očitek, da pred tem datumom s kombiniranimi določbami člena 17 RGEU in člena 9(2) uredbe-zakona št. 113/93 ni bila odstranjena ovira za prosti pretok blaga, in sicer zahteva za odobritev tipa proizvodov, ki nimajo tehničnih specifikacij. Komisija navaja tudi štiri podrobnejše očitke glede skladnosti portugalskih predpisov z zahtevami, ki izhajajo iz zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski.

Očitek: oviranje prostega pretoka blaga s postopkom odobritve tipa, ki je določen v členu 17 RGEU in členu 9(2) uredbe-zakona št. 113/93

43 Prvič, Komisija zatrjuje, da je pred sprejetjem uredbe-zakona št. 50/2008 zahteva za odobritev tipa, določena v kombiniranih določbah člena 17 RGEU in člena 9(2) uredbe-zakona št. 113/93 za proizvode, ki nimajo tehničnih specifikacij, pomenila ukrep z enakim učinkom kot količinska omejitev uvoza v smislu člena 28 ES.

44 Portugalska republika v odgovor na navedeni očitek navaja, da Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Portugalski ni obravnavalo dejstva, da država članica glede proizvodov, ki nimajo ne tehničnih specifikacij ne vzajemnega priznanja potrdil, določa sistem odobritve tipa, kakršen je ta iz člena 17 RGEU. Namreč, če ne bi določala takega sistema, ta država ne bi upoštevala obveznosti, določene z Direktivo 89/106, da zagotavlja, da se uporabijo le gradbeni proizvodi, ki ustrezajo predvideni uporabi.

45 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Portugalski jasno ugotovilo, da to, da organ za odobritev tipa v okviru postopka odobritve tipa, kakršen je ta iz člena 17 RGEU, ni hotel priznati enakovrednosti potrdila, ki ga je izdal odobritveni organ druge države članice, pomeni omejitev prostega pretoka blaga. Kljub temu je, potem ko je preizkusilo, ali bi tak ukrep lahko bil utemeljen s splošnimi interesi, v točkah od 49 do 52 te sodbe ugotovilo neizpolnitev obveznosti iz členov 28 ES in 30 ES le glede tega, da po eni strani portugalski organi pri uporabi zadevnega postopka odobritve tipa niso upoštevali potrdil, ki so jih izdale druge države članice, niti niso od zadevnega podjetja oziroma od navedenega drugega organa zahtevali potrebnih podatkov, in da po drugi strani navedeni postopek odobritve tipa, kot je določen s portugalskimi predpisi, ni temeljil na objektivnih, nediskriminatornih in vnaprej znanih merilih.

46 Iz navedene sodbe torej nikakor ne izhaja, da država članica, zgolj zato ker določa postopek odobritve proizvodov, ki nimajo ne tehničnih specifikacij ne vzajemnega priznanja potrdil o skladnosti, ne izpolnjuje obveznosti iz prava Skupnosti.

47 Ker pa je torej postopek, določen v členu 228(2) ES, treba šteti za posebni sodni postopek za izvršitev sodb Sodišča oziroma kot način izvršitve (sodba z dne 12. julija 2005 v zadevi Komisija proti Franciji, C-304/02, ZOdl., str. I-6263, točka 92), se lahko

v okviru tega postopka obravnavajo le neizpolnitve tistih obveznosti, ki jih imajo države članice na podlagi Pogodbe ES, za katere pa je Sodišče na podlagi člena 226 ES ugotovilo, da so utemeljene.

48 Prvi očitek je treba torej zavreči kot nedopusten.

Očitek: omejitev, na podlagi katere ima le proizvajalec oziroma njegov pooblaščenec pravico zahtevati priznanje potrdil, izdanih v drugih državah članicah

Trditve strank

49 Komisija z drugim očitkom kritizira ureditev, da – če proizvodi nimajo tehničnih specifikacij – lahko le proizvajalec zadevnega proizvoda oziroma njegov pooblaščenec zahteva priznanje potrdil, ki so jih izdali odobritveni organi iz drugih držav članic, kar naj bi pomenilo, da mora vsak drug gospodarski subjekt, ki bi želel uveljavljati ugodnosti iz določb člena 28 ES, zahtevati odobritev tipa navedenega proizvoda.

50 Po mnenju Portugalske republike je treba ta očitek šteti za nedopusten, ker naj bi to pravilo obstajalo že v prvotni različici člena 9 uredbe-zakona št. 113/93 in ker Komisija pred vložitvijo te tožbe ni nikoli ugovarjala glede dejstva, da mora proizvajalec ali njegov pooblaščenec zahtevati potrdilo o skladnosti za proizvode, ki nimajo tehničnih specifikacij.

51 Glede same utemeljenosti Portugalska republika navaja, da je bilo z nacionalnimi predpisi s tem, da določajo, da zahtevo za potrdilo o skladnosti lahko vloži le proizvajalec oziroma njegov pooblaščenec, le vzpostavljeno enako obravnavanje po eni

strani sistema potrdila o skladnosti ES proizvodov s tehničnimi specifikacijami, ki v smislu Direktive 89/106 in portugalskih določb o njenem izvajanju določa le intervencijo teh zainteresiranih subjektov, in po drugi strani sistema potrjevanja skladnosti z nacionalnimi določbami, če proizvodi nimajo tehničnih specifikacij. V vsakem primeru naj bi bila ta omejitev pravice do zahtevka za priznanje potrdil o skladnosti ukinjena s spremembo, ki je bila z uredbo-zakonom št. 50/2008 vnesena v uredbo-zakon št. 113/93.

Presoja Sodišča

- 52 Ob upoštevanju trditve Portugalske republike glede nedopustnosti tega drugega očitka je treba opredeliti načela, ob upoštevanju katerih je treba preizkusiti očitke, ki jih je navedla Komisija v tožbi, vloženi na podlagi člena 228(2) ES.
- 53 Iz te določbe izhaja, da če Sodišče ugotovi, da država članica ni izpolnila ene od obveznosti iz Pogodbe, in nato Komisija meni, da ta država članica ni sprejela ukrepov za izvršitev sodbe Sodišča, ki je ugotovilo to neizpolnitev, Komisija poda – potem ko je dala zadevni državi članici možnost predložiti pripombe – obrazloženo mnenje, v katerem podrobno navede točke, glede katerih se ta država članica ni uskladila s to sodbo. Če navedena država ni sprejela ukrepov za izvršitev omenjene sodbe v roku, ki ga je določila Komisija, lahko ta zadevo predloži Sodišču.
- 54 Iz tega sledi, da – kot je bilo opozorjeno v točki 47 te sodbe – čeprav je treba postopek, določen v členu 228(2) ES, šteti za posebni sodni postopek izvršitve sodb Sodišča, ta postopek – tako kot postopek, določen v členu 226 ES – zahteva, da se upošteva predhodni postopek.

- 55 V zvezi s tem je iz ustaljene sodne prakse razvidno, da se v okviru tožbe, vložene na podlagi člena 226 ES, s pisnim opominom, ki ga Komisija naslovi na državo članico, in nato z obrazloženim mnenjem Komisije, omeji predmet spora, ki ga nato ni več mogoče razširiti. Možnost zadevne države članice, da predloži stališča, čeprav tega ni zavezana storiti, je namreč bistveno jamstvo, ki ga je želela uveljaviti Pogodba, in spoštovanje tega jamstva je bistvena predpostavka za pravilnost postopka zaradi neizpolnitve obveznosti države članice. Zato morata obrazloženo mnenje in tožba Komisije temeljiti na istih očitkih, na katerih temelji pisni opomin, s katerim se začne predhodni postopek (glej zlasti sodbi z dne 14. junija 2007 v zadevi Komisija proti Belgiji, C-422/05, ZOdl., str. I-4749, točka 25, in z dne 18. decembra 2007 v zadevi Komisija proti Španiji, C-186/06, ZOdl., str. I-12093, točka 15).
- 56 Enako velja glede tožbe, vložene na podlagi člena 228(2) ES, katere predmet je opredeljen s predhodnim postopkom iz te določbe, tako da Komisija ne more razširiti predmeta spora z navajanjem novih očitkov oziroma očitkov, ki niso bili navedeni v obrazloženem mnenju, v katerem je Komisija podrobno navedla točke, v katerih se zadevna država članica ni uskladila s sodbo Sodišča, v kateri je ugotovilo neizpolnitev obveznosti (glej v tem smislu sodbo z dne 14. marca 2006 v zadevi Komisija proti Franciji, C-177/04, ZOdl., str. I-2461, točke od 37 do 39).
- 57 Res je, da zahteva, da je predmet tožbe, vložene na podlagi členov 226 ES in 228(2) ES, opredeljen s predhodnim postopkom iz te določbe, ne more segati tako daleč, da bi se v vsakem primeru zahtevala popolna istovetnost med očitki v pisnem opominu, izrekom obrazloženega mnenja in tožbenimi predlogi, kadar predmet spora ni bil razširjen ali spremenjen (glej zlasti, glede uporabe člena 226 ES, sodbi z dne 7. julija 2005 v zadevi Komisija proti Avstriji, C-147/03, ZOdl., str. I-5969, točka 24, in z dne 8. decembra 2005 v zadevi Komisija proti Luksemburgu, C-33/04, ZOdl., str. I-10629, točka 37, ter glede uporabe člena 228(2) ES zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Franciji z dne 14. marca 2006, točka 37).
- 58 Tako je Sodišče ugotovilo, da ker je bila v času predhodnega postopka spremenjena zakonodaja, se tožba lahko nanaša na nacionalne določbe, ki niso enake kot tiste, navedene v obrazloženem mnenju (glej zlasti sodbo z dne 1. februarja 2005 v zadevi

Komisija proti Avstriji, C-203/03, ZOdl., str. I-935, točka 29, in zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Franciji z dne 14. marca 2006, točka 38). To velja zlasti, če država članica, potem ko je bilo podano obrazloženo mnenje, spremeni nacionalne določbe, ki so predmet obrazloženega mnenja, da bi odpravila očitane kršitve v zvezi z neizvršitvijo sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti.

59 Vendar Komisija v tožbi, vloženi na podlagi člena 228(2) ES, nacionalnih določb, ki jih – čeprav so v času predhodnega postopka že veljale – ta postopek ni zadeval, ne sme kritizirati ne eksplicitno ne – če obstaja neposredna zveza med temi določbami in vidiki nacionalne ureditve, ki se v obrazloženem mnenju kritizirajo – implicitno.

60 Namreč, ker je Komisija dolžna v obrazloženem mnenju, podanem na podlagi člena 228(2) ES, podrobno navesti točke, v katerih se država članica ni uskladila s sodbo Sodišča, v kateri je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, predmeta spora ni mogoče razširiti na obveznosti, ki niso navedene v obrazloženem mnenju, kar bi pomenilo bistveno kršitev tega postopka.

61 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da čeprav je Komisija nedvomno – v pisnem opominu in obrazloženem mnenju iz te zadeve – navedla, da po njenem mnenju spremembe, ki jih je Portugalska republika vnesla v svojo ureditev, niso zagotovile popolne izvršitve zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski, ni ne v tem pisnem opominu ne v tem obrazloženem mnenju kritizirala pravila, da ima le proizvajalec zadevnega proizvoda oziroma njegov pooblaščenec pravico zahtevati priznanje potrdil o skladnosti.

62 Kot je poudarila Portugalska republika, je to pravilo ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, glede gradbenih proizvodov, ki nimajo tehničnih specifikacij, obstajalo v členu 9(2) uredbe-zakona št. 113/93, kar pomeni, da se je uporabljalo ne le med predhodnim postopkom v zvezi s to zadevo, ampak tudi med postopkom, v katerem je bila izrečena zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, ne da bi bilo predmet enega ali drugega od teh postopkov.

63 V nasprotju s trditvami Komisije očitek glede navedenega pravila ne more šteti za dopustnega z obrazložitvijo, da naj bi dejansko ustrezal kritiki, ki jo je glede portugalske ureditve podalo Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Portugalski, ker naj bi ta ureditev pomenila omejitve prostega pretoka blaga, s katero se je soočil vsak gospodarski subjekt, ki je želel uporabiti zadevne proizvode na Portugalskem.

64 V zvezi s tem je treba pojasniti, da Sodišču v zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, ni bilo predloženo vprašanje o omejitvi – iz člena 9(2) uredbe-zakona št. 113/93 – pravice zahtevati priznanje potrdil, izdanih v drugi državi članici.

65 Poleg tega Komisija – ko je v času predhodnega postopka v zvezi s to zadevo podrobno navedla točke, v katerih se Portugalska republika ni uskladila z navedeno sodbo – ni navedla morebitne neskladnosti portugalske ureditve s členoma 28 ES in 30 ES, ki naj bi izhajala iz tega, da je v tej ureditvi določeno, da mora priznanje potrdila, izdanega v drugi državi članici v zvezi z gradbenimi proizvodi, ki nimajo tehničnih specifikacij, zahtevati proizvajalec navedenega proizvoda ali njegov pooblaščenec.

66 V teh okoliščinah se torej Komisija s tem, da je v tožbi kritizirala ta vidik portugalskih predpisov, ni omejila na točke, v katerih se ob upoštevanju zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski in njenega obrazloženega mnenja Portugalska republika ni uskladila s to sodbo.

67 Namreč, tako kot v predhodnem postopku, določenem v členu 226, je namen predhodnega postopka, določenega v členu 228(2) ES, zadevni državi članici omogočiti, da se uskladi z obveznostmi, ki izhajajo iz prava Skupnosti, ali da učinkovito uveljavlja svoja sredstva obrambe proti očitkom, ki jih je navedla Komisija glede obstoja neizpolnitve obveznosti (glej zlasti, po analogiji, sodbo z dne 23. aprila 2009 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-331/07, točka 26).

68 Obrazloženo mnenje in tožba, določena v členu 228(2) ES, morata torej skladno in natančno predstaviti očitke, da bi država članica in Sodišče lahko natančno razumela obseg očitane kršitve prava Skupnosti, kar je nujen pogoj, da lahko omenjena država uspešno uveljavlja razloge v svojo obrambo in da lahko Sodišče preveri obstoj zatrjevane neizpolnitve obveznosti (glej po analogiji sodbo z dne 1. februarja 2007 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu, C-199/04, ZOdl., str. I-1221, točka 21).

69 Iz tega je razvidno, da je treba ta drugi očitek šteti za nedopusten.

Očitek: neobstoj podrobnih navedb o merilih, ki jih je treba upoštevati pri odobritvi proizvodov, ki nimajo tehničnih specifikacij

Trditve strank

- 70 Komisija s tretjim očitkom zatrjuje, da je portugalska ureditev ostala neskladna z načelom nesorazmernosti s tem, da ni opredelila meril, ki jih je treba upoštevati za odobritev proizvodov, ki nimajo tehničnih specifikacij. Namreč, tudi v različici, spremenjeni z uredbo-zakonom št. 290/2007, naj bi člen 17(2) RGEU določal le to, da je treba pri odobritvah upoštevati preizkuse in preverjanja, opravljene v drugih državah članicah, ne da bi natančno opredelil merila, ki jih je treba upoštevati.
- 71 Poleg tega naj bi bilo na podlagi besedila člena 17 RGEU, kakršno je bilo po tej spremembi, nemogoče ugotoviti, kateri organi so pristojni za izvajanje take odobritve tipa, saj ta spremenjena različica ni več vsebovala napotitve na predhodno mnenje LNEC.
- 72 Po mnenju Portugalske republike je ta očitek nedopusten, ker ni bil naveden ne v okviru zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski ne v času predhodnega postopka v zvezi s to zadevo.
- 73 V vsakem primeru Portugalska republika zatrjuje, da sta tako odlok št. 1726/2006 kot odlok št. 19563/2006 zagotavljala izvršitev zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski s tem, da mora v postopku odobritve proizvodov, ki nimajo tehničnih specifikacij, pristojni nacionalni organ upoštevati preizkuse in preverjanja, opravljene v drugi državi članici. Za polietilenske cevi naj bi od sprejetja evropskih standardov le v izjemnih primerih – če pri teh ceveh niso bili upoštevani navedeni evropski standardi – veljalo, da je treba v postopku odobritve tipa potrditi, da so te cevi zanesljive

in primerne za uporabo, za katero so namenjene. Ta preizkus naj bi se ob upoštevanju bistvenih zahtev, ki so navedene v Prilogi I k Direktivi 89/106 in se izvajajo na Portugalskem v Prilogi I k uredbi-zakonu št. 113/93, opravi v izjemnih primerih, za katere naj bi bilo težko opredeliti odobritvena merila, ki presegajo bistvene zahteve. V zvezi s tem naj bi sprememba točke 8 člena 17 RGEU z uredbo-zakonom št. 50/2008 torej le razjasnila dejstvo, da se postopek odobritve uporabi v smislu navedenih bistvenih zahtev.

- 74 Portugalska republika glede neobstoja definicije za organe, pristojne za odobritev tipa gradbenih proizvodov, ki nimajo tehničnih specifikacij, navaja, da čeprav v tistem času člen 17 RGEU ni več izrecno določal LNEC kot pristojni organ, naj bi pristojnosti navedenega organa nedvoumno izhajale iz celotne nacionalne ureditve.

Presoja Sodišča

- 75 Glede očitka, da ne obstaja natančna opredelitev meril, ki jih je treba upoštevati pri odobritvi, ki jo opravi LNEC na podlagi člena 17 RGEU, je treba ugotoviti, da Komisija ni navedla tega očitka ne v pisnem opominu ne v obrazloženem mnenju v tej zadevi in da sta se očitka glede tega postopka odobritve omejila na očitane Portugalski republiki, da je zakonodajo spremenila s sprejetjem odloka, in sicer odloka št. 1726/2006, namesto da bi spremenila sam člen 17 RGEU, in da je za navedeni odlok sprejela besedilo, ki, prvič, se nikakor ne sklicuje na člen 17, drugič, ne pokriva izoliranih cevi, in, tretjič, ne določa obveznosti upoštevanja potrdil, izdanih v drugih državah članicah.
- 76 Ko je Komisija nadaljevala kritiziranje postopka odobritve, ki je določen v členu 17 RGEU, tudi ni povzela očitkov, izraženih v predhodnem postopku, ampak je navedla le

očitek glede neobstoja natančne opredelitve meril, ki jih je treba upoštevati v tem postopku odobritve, ki pa ni bil predmet predhodnega postopka.

77 Komisija torej ne more v fazi tožbe prvič navesti očitka, ki ga ni navedla v fazi predhodnega postopka, ne da bi s tem razširila predmet spora in tako kršila pravice obrambe.

78 Očitka Komisije, da ne obstaja natančna opredelitev meril, ki jih je treba upoštevati v postopku odobritve, ki je določen v členu 17 RGEU, tudi ni mogoče šteti za dopustnega zgolj zaradi dejstva, da naj bi ustrezal kritiki, ki jo je izrazilo Sodišče v točki 50 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski, da za zadevne cevi v času tega postopka odobritve ni bilo objektivnih, nediskriminatornih in vnaprej znanih meril.

79 Namreč, ko je Komisija v predhodnem postopku, ki je vodil k tej zadevi, podrobno navedla točke, v katerih se Portugalska republika ni uskladila z navedeno sodbo, ni poudarila morebitne kršitve členov 28 ES in 30 ES, ki bi bila posledica dejstva, da portugalska ureditev, tudi po vmesnih spremembah te ureditve, še vedno ni dovolj opredelila meril, ki jih je treba upoštevati v navedenem postopku odobritve.

80 Poleg tega Komisija ni ne v pisnem opominu ne v obrazloženem mnenju preizkusila določb uredbe-zakona št. 113/93, na katere se sklicuje tako odlok št. 1726/2006 kot odlok št. 19563/2006 glede podrobnih pravil, katere preizkuse in preverjanja naj upošteva LNEC v postopku odobritve cevi.

81 Ker se Komisija pri kritiki tega vidika portugalske ureditve v tožbi ni omejila na točke, v katerih se po navedbah v njenem obrazloženem mnenju Portugalska republika ni uskladila z zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Portugalski, je treba torej ta očitek šteti za nedopusten.

82 Po drugi strani je treba glede neobstoja opredelitev v členu 17 RGEU, kakor je bil spremenjen z uredbo-zakonom št. 290/2007, kar zadeva organ, pristojen za odobritev tipa proizvodov, ki nimajo tehničnih specifikacij, poudariti, da čeprav se Komisija tudi v predhodnem postopku ni sklicevala na ta neobstoje opredelitve, se ta okoliščina razlaga z dejstvom, da se ta očitek Komisije nanaša na določbo, ki jo navajajo portugalski organi kot odgovor na očitke, ki jih je ta institucija navajala v predhodnem postopku.

83 Vendar, kot zatrjuje Portugalska republika, ta očitek ni utemeljen, ker je bilo treba tudi po sprejetju uredbe-zakona št. 290/2007 člen 17 RGEU brati skupaj z drugimi upoštevnimi nacionalnimi določbami, kot so te, s katerimi so opredeljene naloge, dodeljene LNEC, zlasti člen 3(2)(d) uredbe-zakona št. 304/2007 z dne 24. avgusta 2007 (*Diário da República*, serija I, št. 163, z dne 24. avgusta 2007), iz katerega je razvidno, da je LNEC pristojni organ.

84 Tretji očitek je treba torej zavrniti kot delno nedopusten in delno neutemeljen.

Očitek: uporaba diskriminatornih meril pri priznanju potrdil, izdanih v drugih državah članicah

Trditve strank

- 85 Komisija s četrtem očitkom kritizira, da je člen 9(2) uredbe-zakona št. 113/93 za priznanje potrdil, izdanih v drugih državah članicah, na Portugalskem določal merila „trojne nacionalnosti“, v skladu s katerimi so morali biti ustrezni preizkusi in preverjanja v državi proizvodnje opravljena po metodah, ki veljajo na Portugalskem oziroma ki jih portugalski javni organ prizna kot enakovredne, in v okviru portugalskega kakovostnega sistema. Po mnenju Komisije je iz tega sledilo, da – v nasprotju s tem, kar je Sodišče zahtevalo v točkah 50 in 51 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski – odločitve o priznanju navedenih potrdil niso bile sprejete na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril.
- 86 Po mnenju Portugalske republike ta očitek ni dopusten, ker so merila „trojne nacionalnosti“ bila že v prvotni različici člena 9(2) uredbe-zakona št. 113/93 in ker Komisija ni nikoli izrazila najmanjšega ugovora v zvezi s tem, ne v predhodnem postopku, ki je vodil k tej zadevi, ne v okviru predhodnega postopka, ki je vodil k zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Portugalski, ne v postopku pred Sodiščem v tej zadnjenavedeni zadevi.
- 87 V vsakem primeru naj bi pravilo – da je pristojni portugalski organ, če proizvodi niso imeli tehničnih specifikacij, preizkuse in preverjanja, opravljene v drugih državah članicah, priznaval le, če so bili opravljene po metodah, ki veljajo na Portugalskem, oziroma če jih je navedeni organ štel za enakovredne portugalskim – pomenilo le prenos člena 16(1) Direktive 89/106, katerega namen je bilo zagotavljanje varnosti gradbenih proizvodov, ki niso imeli tehničnih specifikacij. Cilj tega, da se je omenjeno pravilo uporabljalo v postopkih odobritve tipa, uvedenih na podlagi člena 17 RGEU, naj bi bilo ravno poenostavljanje upoštevanja preizkusov in preverjanj, opravljenih v drugi državi članici.

Presoja Sodišča

- 88 Treba je ugotoviti, da Komisija ni ne v pisnem opominu ne v obrazloženem mnenju kritizirala dejstva, da je ta ureditev za izjavo o skladnosti proizvodov iz drugih držav članic, ki so bili brez tehničnih specifikacij, tako kot za priznanje potrdil o skladnosti, izdanih za take proizvode v drugih državah članicah, določala zahtevo, da ti proizvodi zadostijo preizkusom in preverjanjem, ki jih pooblaščen organ v državi članici proizvodnje teh proizvodov opravi po metodah, ki veljajo na Portugalskem oziroma ki jih IPG priznava za enakovredne.
- 89 Vendar, kot je poudarila Portugalska republika, je ta zahteva v času izteka roka, določenega v obrazloženem mnenju, obstajala – glede gradbenih proizvodov brez tehničnih specifikacij – v členu 9(2) uredbe-zakona št. 113/93, katerega namen je bil prenos člena 16(1) Direktive 89/106 v portugalsko pravo. Čeprav se je ta zahteva uporabljala ne le v času predhodnega postopka na začetku te zadeve, ampak tudi v času predhodnega postopka, ki je vodil k zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Portugalski, kljub temu ni bila obravnavana v nobenem od teh postopkov. Zadnjenavedena sodba nikakor ni izpostavila neskladnosti uredbe-zakona št. 113/93, zlasti njenega člena 9(2), s členoma 28 ES in 30 ES.
- 90 V teh okoliščinah očitek Komisije v zvezi z merili, ki bi jim morali zadostiti preizkusi in preverjanja, ki so bili opravljeni v drugih državah članicah, ne more šteti za dopustnega z obrazložitvijo, da naj bi dejansko ustrezal kritiki, ki jo je izrazilo Sodišče v točki 51 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski, da za zadevne cevi v postopku odobritve tipa, predpisanem v členu 17 RGEU, niso bila določena objektivna, nediskriminatorna in vnaprej znana merila.
- 91 Ker se Komisija pri kritiki pogojev za priznanje potrdila, določenih v členu 9(2) uredbe-zakona št. 113/93, v tožbi ni omejila na točke, v katerih je Sodišče v zgoraj navedeni

sodbi Komisija proti Portugalski ugotovilo, da Portugalska republika ni izpolnila svojih obveznosti iz Pogodbe ES, je treba tudi četrti očitek šteti za nedopusten.

Očitek: nesprejetje ukrepov glede gospodarskih subjektov, na katere učinkuje zadevna nacionalna zakonodaja

Trditve strank

⁹² Komisija s petim očitkom navaja, da Portugalska republika s tem, da ni sprejela ukrepov glede gospodarskih subjektov, na katere učinkuje zadevna nacionalna zakonodaja, ni izvršila zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski. Namreč, kljub dejstvu, ki jih je Sodišče ugotovilo v točki 48 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski, naj bi Portugalska republika le potrdila, da naj ne bi bil ugotovljen noben primer, v katerem naj bi bila na podlagi določb, ki niso skladne s členoma 28 ES in 30 ES, zavrnjena odobritev tipa cevi. Komisija z opozarjanjem na pooblastilo za obravnavo prošelj, ki ga po navedbah same Portugalske republike imajo portugalski upravni organi, zatrjuje, da se Portugalska republika ne bi smela omejiti na ugotovitev, da ker podjetje pritožnik ni zahtevalo odobritve tipa svojih proizvodov, ampak le priznanje potrdila, ki je bilo izdano v Italiji, to podjetje dejansko ni želelo pridobiti take odobritve.

⁹³ Portugalska republika v zvezi s tem najprej navaja, da je Komisija šele v tožbi omenila okoliščine, ki jih je Sodišče navedlo v točki 48 zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski.

⁹⁴ Ta država članica nato pojasni, da je iz dopisov, izmenjanih med LNEC in podjetjem pritožnikom, razvidno, da to podjetje ni nikoli nameravalo začeti postopka odobritve

tipa polietilenskih cevi, ki jih je želelo tržiti na Portugalskem, ampak da je želelo le, da bi tuja potrdila, ki jih je imelo, štela za zadostna in da bi bilo oproščeno postopka odobritve tipa. Ker LNEC od tega podjetja ni prejel nobene zahteve za odobritev tipa niti nobene zahteve za informacije o poteku postopka odobritve, bi bilo pretirano od LNEC zahtevati, da navedeno podjetje opozori na pogoje, pod katerimi se lahko potrdilo, ki ga izda IIP, oziroma vsako drugo potrdilo uporabi za pridobitev potrdila o odobritvi tipa in, če je potrebno, odobritve tipa zadevnih cevi. LNEC naj bi, da bi odpravil vsak dvom, kljub temu 12. februarja 2008 obvestil podjetje pritožnika o tem, da bi že nekaj časa pred tem lahko zadevne proizvode dalo na nacionalni trg brez kakršne koli predhodne zahteve za odobritev tipa.

- 95 Portugalska republika nazadnje poudarja, da na področju postopkov odobritve tipa cevovodov oziroma njihovih sestavnih delov ni bil ugotovljen noben primer neupoštevanja zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski. Navaja še, da bi podjetje pritožnik lahko pred nacionalnimi sodišči zahtevalo povrnitev škode, ki bi mu morebiti nastala v letu 2000 zaradi neskladne uporabe člena 17 RGEU, česar pa naj ne bi naredilo.

Presoja Sodišča

- 96 Najprej je treba poudariti, da ker je Komisija že v predhodnem postopku kritizirala dejstvo, da Portugalska republika ni sprejela ukrepov glede gospodarskih subjektov, na katere učinkuje ureditev, ki se obravnava v zgoraj navedeni sodbi, dopustnosti tega očitka ni mogoče izpodbijati.
- 97 Nato je treba glede utemeljenosti tega očitka ugotoviti, da je Komisija le opozorila na dejanske okoliščine, ki so vodile k navedeni zadevi, ne da bi Sodišču predložila dokaze, potrebne za določitev stanja izvršitve sodbe, v kateri je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti v zvezi s tem (glej v tem smislu sodbi z dne 4. julija 2000 v zadevi Komisija

proti Grčiji, C-387/97, Recueil, str. I-5047, točka 73, in z dne 7. julija 2009 v zadevi Komisija proti Grčiji, C-369/07, ZOdl, str. I-5703, točka 74).

98 Komisija tako ni predložila nobenega dokaza, s katerim bi bilo mogoče ovreči trditev Portugalske republike, da razen položaja podjetja, katerega pritožba je vodila k zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Portugalski, ni bil ugotovljen noben drug primer, da bi – glede gradbenih proizvodov brez tehničnih specifikacij – kakšno podjetje imelo težave pri pridobitvi odobritve tipa proizvodov ali priznanja potrdil, izdanih v drugi državi članici.

99 Nazadnje, glede podjetja, ki se je pritožilo na začetku zadeve, ki je vodila k navedeni sodbi Komisija proti Portugalski, zadošča ugotovitev, da – kot je poudarila Portugalska republika, ne da bi ji Komisija ugovarjala – po eni strani to podjetje ni uporabilo nobene druge možnosti za pridobitev odobritve tipa svojih proizvodov ali priznanja potrdil, izdanih v drugih državah članicah, in da po drugi strani od sprejetja evropskih standardov za proizvode, obravnavanih v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Portugalski, in od začetka veljavnosti odloka št. 1726/2006 odobritev tipa navedenih proizvodov ni bila več predpisana, ker so zanje veljali ti standardi.

100 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da Komisija ni dokazala, da je Portugalska republika z nesprejetjem ukrepov glede gospodarskih subjektov, na katere učinkuje zadevna nacionalna ureditev, kršila obveznosti iz členov 28 ES in 30 ES in da se s tem ravnanjem ni uskladila z zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Portugalski.

101 Peti očitek je treba torej zavrni kot neutemeljen.

- 102 Zato je treba zavrniti tožbo Komisije v delu, v katerem predlaga, naj se ugotovi, da Portugalska republika s tem, da ni sprejela ukrepov, potrebnih za zagotovitev izvršitve zgoraj navedene sodbe Komisija proti Portugalski, ni izpolnila obveznosti iz člena 228(1) ES.
- 103 Posledično je navedeno tožbo treba zavrniti tudi v delu, v katerem predlaga, naj se Portugalski republiki naloži plačilo pavšalnega zneska zaradi te neizpolnitve obveznosti.

Stroški

- 104 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker Komisija s predlogi ni uspela in ker je Portugalska republika predlagala, naj se Komisiji naloži plačilo stroškov, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

- 1. Tožba se zavrne.**
- 2. Komisiji Evropskih skupnosti se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi